loomaarstiteaduse alal. H. oli sama instituudi direktoriks 1914—18 ja Saksa okupatsiooni ajal loodud Tartu veterinaarülikooli rektoriks, seejärel Eesti ülikooli loomaarstiteaduskonnas prof-ks ja ühtlasi dekaaniks 1919—23. Ta korraldas ja juhatas Tartus asutatud Pasteur'i jaama; surn. 9. VII 1923 ukj. Württembergis Schömbergis. — H. asutas 1900 Tartus Liivimaa Üldkasuliku ja Ökonoomilise Sotsieteedi kaasabil ja Vene põllutööministeeriumi ainelisel toetusel piimandus-bakterioloogilise laboratooriumi, mis töötas alul veterinaarinstituudi juures, a-st 1907 aga iseseisvalt. Laboratooriumi juures, mille juhatajaks oli H., korraldati ka piimanduse kursusi. Tartu linna piimaturu tervishoidlik valve, mille Tartu linnavalitsus korraldas H-i algatusel ja tema laboratooriumi kaudu, oli eeskujuks teistele linnadele. Mainitud laboratoorium omas laiemat kuulsust ka hapukoorevõi tootmiseks tarviliku puhaskultuuri juuretise valmistamise ja levitamisega. H. on avaldanud 50 kirjutist, enamikus tervishoidlikkude ja piimanduslikkude küsimuste kohta, peamiselt eriajakirjades.

„Eesti Loomaarstlik Ringvaade" 1931, nr. 4/5, lk. 129, 155 (J. Tehver); „Agronoomia" 1923, nr. 6. *J. M-i.*

HARPE, Carl Gottschalk, Tallinna bürgermeister, sünd. 18. XII 1732 vkj. Ohtu, Ulvi ja Tudu mõisa pandihärra pojana, saanud oletatavasti õigusteadusliku ettevalmistuse mõnes saksa ülikoolis. H. oli a-st 1763 vaeslastekohtu ja a-st 1779 rae sekretäriks Tallinnas, teotses 1783—86 sündikuna ja 1796—1803 Tallinna justiitsbürgermeistrina; surn. 20. III 1815 vkj. Tallinnas. — H. täit tunnustust väärivaks elutööks on monumentaalne, 14 mahukast köitest koosnev käsikirjaline repertoorium, mis (peale ühe kaotsi läinud köite) on säilinud Tallinna linnaarhiivis. H. teost võib oma sisult ning märksõnaliselt järjestuselt pidada mingiks Tallinna õigus- ja lokaalajalooliseks entsüklopeediaks, sest selles käsitellakse Tallinna linnaarhiivi peaallikais leiduvaid, Tallinnasse puutuvaid küsimusi kuni 1801 (kohati kuni 1807), asehaldamisaeg enamasti välja arvatud.

F. G. v. Bunge, Die Revaler Rathslinie (1874); TLA-i ja nn. Matriklikomisjoni Arhiivi (Tallinnas) andmed.

R. K-a.

* **HASSELBLATT, Arnold,** ajaloolane ja ajakirjanik, suri 8. XI 1927 ukj. Tartus. — Ta avaldas uurimusliku kirjutise „Karl XII und Dorpat" (Karolinska Förbundets Årsbok 1925).

„Ajalooline Ajakiri" 1927, nr. 4 (A. R. Cederberg). *T.*

HAU, Eduard, balti-saksa maalikunstnik, järgneva poeg, sünd. 16. VII 1807 vkj. Tallinnas, õppis 1830—33 Dresdeni kunstideakadeemias, töötas 1836. a-st 1840-ndate a-te alguseni Tartus, seejärel Peterburis, nimetati 1854 akadeemikuks; surn. Peterburis (aeg pole teada). — H. maalis Tartus ülikooli professorite portreedekogu (32 portreed), mis a-st 1837 ilmus G Fr. Schlater'i (vt.) poolt litografeerituna 6 vihus *in folio.* Hiljemini maalis ta peamiselt arhitektuurseid interjööre vene keiserlikest lossidest.

Neumann, Lex.; *idem,* Baltische Maler und Bildhauer (1902). *A. V.*

HAU, Johannes, maalikunstnik, sünd. 30. III 1771 ukj.? Saksamaal Flensburgis, asus noore mehena Tallinna, kus töötas maalermeistrina ja oli ka tegev Kanuti gildis gildivanemana; surn. seals. 22. VII 1838 vkj. — H. võitis varsti lugupidamise oma peenelt teostatud maastikkudega ning Tallinna ja selle ümbruskonna vaadetega guašštehnikas. Eriti tuntuks sai ta maalidega, mis kujutavad Oleviste kiriku põlemist 15./16. juuni ööl 1820 vkj.; neist on üks Eestimaa Provintsiaalmuuseumis. Temalt leidub veel kuus Tallinna vaadet Eestimaa Provintsiaalmuuseumis, üks Eesti Kunstimuuseumis ja kaks Narva vaadet Narva linnamuuseumis. G. Eggers'i väljaandel ilmunud *Collection de XII vues gravées à l'aquatinte d'après Charles de Kügelgen et Johannes Hau par Th. Gehlhaar* (Tall., 1828) sisaldab H. originaalide järgi valmistatud kuus lehte — neli Tallinna ja kaks Narva vaadetega.

Neumann, Lex.; *idem,* Baltische Maler und Bildhauer (1902); Katalog (1912); Vana Tallinn (kataloog, 1926); H. Peets, J. H. (Vana Tallinn I, 1, 1936). *A. V.*

HAUSEN, Hans Magnus, soome geoloog ja mineraloog, järgneva poeg, sünd. 12. VIII 1884 ukj. Helsingis, õppis Helsingi ülikoolis, omandas 1914 dr. phil. astme, viibis 1914—24 Argentiinas, Siberis ja Põhja-Mongoolias, oli 1924—26 ekstrageoloog Soome geoloogilise komisjoni juures, toi-

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 84